

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING & CVU REKTORKOLLEGIET

Til undervisningsminister Bertel Haarder
Til Folketingets Uddannelsesudvalg

Den 6. februar 2006

Reform af læreruddannelsen

I forbindelse med de igangværende forhandlinger om en reform af læreruddannelsen vil Lærerseminariernes Rektorforsamling (LSR) og CVU Rektorkollegiet (CVU Rk.) gerne fremkomme med nogle bidrag til udformningen af en sådan reform. Begge parter har tidligere fremsendt deres overordnede og samlede syn på en reform af uddannelsen, dels ved separate oplæg dels ved en fælles henvendelse i forlængelse af drøftelsen i Globaliseringsrådet i august 2005. Vi vil derfor i denne henvendelse koncentrere os om to centrale elementer i en reform af læreruddannelsen:

1. Aldersspecialisering og linjefagenes størrelse
2. Kan en sådan uddannelse realiseres på de nuværende institutioner?

Aldersspecialisering

Regeringen har forud for de aktuelle drøftelser klart tilkendegivet, at man ønsker en aldersspecialisering i en reform af læreruddannelsen. LSR & CVU Rk. er enig i behovet for en vis aldersspecialisering af læreruddannelsen. Det er vores klare opfattelse, at den tid, hvor en lærer kan uddannes til at undervise i alle fag i hele skoleforløbet, for længst er forbi. Det er det både som princip og i praksis. Men vi er samtidig optaget af at sikre en sammenhængende læreruddannelse, der giver kvalifikationer til hele skoleforløbet og sikrer, at læreren - uanset fag - har et perspektiv på hele skoleforløbet.

Vi vil gerne først give vores bud på, hvor der er behov for aldersspecialisering, og bagefter argumentere for, hvorfor vi ikke kan anbefale yderligere opdeling.

Aldersspecialisering i folkeskolens to største fag: dansk og matematik

Vi finder der er gode begrundelser for at foretage en aldersspecialisering i de to største fag i skolen, da de omfatter hele skoleforløbet og da der stilles stadig større krav til lærerne om en solid

faglighed og plads til fordybelse. Vi tilslutter os, at denne aldersspecialisering sker med sigte på henholdsvis begynder-/melletrinnet og mellem-/sluttrinnet.

Vi har længe argumenteret for en såkaldt **Y-model**, som bør organiseres på følgende måde:

- De studerende vælger, om de vil have linjefaget Dansk eller Matematik.
- Alle de studerende, der har valgt faget følger et fælles grundforløb, som giver de studerende et solidt fagligt grundlag i de områder, som enhver dansk-lærer eller matematik-lærer skal have styr på – uanset hvilket alderstrin vedkommende skal undervise på. Som genstandsfelt er det logisk, hensigtsmæssigt og fagligt velbegrunderet at bruge eksempler fra melletrinnet som det fælles stof.
- Herefter vælger de studerende, om de vil specialisere sig mod de yngste eller de ældste klasser.

Den anførte model (fællesforløb først efterfulgt af specialisering) vil give uddannelsesinstitutionerne de bedste muligheder for at tilrettelægge uddannelsen. Det vil give de studerende det mest kvalificerede grundlag for valg og dermed færrest 'forkerte' valg / omvalg med studieforlængelse som resultat. Og det vil ikke mindst skabe bedre perspektiv på og sammenhæng i hele skoleforløbet.

Omfanget af stammen og grene i en Y-model bør naturligvis nøje overvejes. Vi vil anbefale en fordeling på ca. 2/3 på fællesdelen og 1/3 på specialiseringsdelen.

Hvor stort skal dansk- / matematiklinjefaget være?

Der er behov for en styrkelse af dansk/matematik i læreruddannelsen. Dansk/matematik skal derfor være større end de nuværende 0,7 årsværk. Dertil kommer, at aldersspecialisering i sig selv er udtryk for en markant styrkelse af faget med plads til fordybelse og specialisering.

Vi må på den anden side anbefale, at dansk/matematik ikke får så stort omfang, at det skævvrider læreruddannelsen og skaber meget lidt rum for de øvrige fag i uddannelsen. Det vil tillige betyde en skævvægtning i forhold til de kvalifikationer og fag, som folkeskolen efterspørger. Dansk I/Dansk II og Matematik I/Matematik II på hver 1,2 årsværk og Dansk I + Dansk II på i alt 1,8 årsværk er efter vores vurdering udtryk for en skævvridning af uddannelsen, som desuden vil medføre, at det bliver meget vanskeligt at give et bredt fagudbud på CVU'erne / seminarierne, jf. nedenfor.

Vi har således klart anbefalet en aldersspecialisering i dansk og matematik.

Vi kan derimod ikke anbefale en yderligere aldersspecialisering, som betyder en opdeling af læreruddannelsen i to adskilte uddannelser.

Hvorfor ikke en yderligere aldersspecialisering?

Det er vores vurdering, at en egentlig opdeling af læreruddannelsen i to adskilte uddannelser – en med sigte på begynder- og melletrinnet og en med sigte på mellem- og sluttrinnet – vil rumme en række problemer.

- Opdeling skaber skel
- Bindinger skaber tvang – frit valg skaber engagement
- Attraktivitet og kønsopdeling
- Forskellig størrelse til de yngste og de ældste
- Hvilke fag hører til hvor?

Opdeling skaber skel

For det første vil en opdeling i to læreruddannelse skabe nye skel i skoleforløbet, som vi bagefter skal bruge mange kræfter på at bygge bro over.

Bindinger skaber tvang – frit valg skaber engagement

Dernæst vil en opdelt læreruddannelse gøre det nødvendigt, at der lægges bindinger på, hvilke fag den studerende kan vælge, når de skal specialisere sig mod det ene eller det andet niveau. Vi tror det er afgørende for de studerendes engagement og udbytte af studiet, at de selv kan træffe valg. Det gavner hverken de studerende, læreruddannelsen eller folkeskolen, hvis de studerende i for høj grad må vælge fag som et fravalg i forhold til noget andet. Der bør vælges fag ud fra interesse, engagement og naturligvis adgangsgivende kompetencer. Den nuværende læreruddannelse har resulteret i for mange 'fravalg'. Den fejl bør ikke gentages.

Attraktivitet og kønsopdeling

En totalt aldersspecialiseret læreruddannelsen rummer stor fare for, at det ene niveau (mellemtrinnet og de ældste) vil være det mest prestigefyldte. Det vil alt andet lige formentlig i højere grad tiltrække de mandlige studerende med en endnu mere kønsopdelt uddannelse og folkeskole end i dag – uden i øvrigt nogen form for garanti for, at de studerendes valg modsvarer folkeskolens behov.

Forskellig størrelse til de yngste og de ældste

En aldersspecialiseret læreruddannelse vil formentlig også betyde, at der regnes i forskellige størrelser linjefag – afhængigt af klassetrin.

Der synes imidlertid ikke at være megen logik eller faglig begrundelse for at tildele et fag, der sigter mod de yngste klasser færre lektioner i uddannelsen. Der synes at være generel enighed om, at begynderundervisningen stiller særdeles store faglige krav og derfor stiller krav om plads til den fulde faglige fordybelse i studiet.

Der er således ingen faglig begrundelse for, at fx natur-teknik, som der er stillet meget store forventninger til og som skal skabe grundlag for elevernes naturvidenskabeligt interesse, skal fylde halvt så meget som biologi og geografi. Men der er heller ikke en faglig-indholdsmæssig begrundelse for det modsatte.

Hvilke fag hører til hvor?

En total aldersspecialiseret læreruddannelse vil have indbygget nogle afgrænsningsproblemer, som gør det vanskeligt at få den til at hænge logisk sammen og samtidig fastholde, at der sker en styrkelse af fagligheden. To eksempler til illustration.

Eksempel Engelsk:

Hvis engelsk er placeret i gruppen: mellem/ældste, må det logisk betyde, at man ikke specialiserer sig mod de yngste klasser. Men hvad så med et højt prioriteret felt som 'tidlig sprogstart'?

Eksempel Idræt:

Hvis idræt er placeret i gruppen: Yngste / mellem, må det logisk betyde, at man ikke specialiseres mod de ældste klasser. Men hvad så med ønsket om øget fokus mod de ældste skoleelevers kostvaner, bevægelse og fedme problemer mv.?

Der er således store problemer med placering af de fag, der ikke entydigt retter sig mod enten de yngste eller de ældste elever men retter sig mod en større del af skoleforløbet.

Kan en sådan uddannelse realiseres på de nuværende institutioner?

Endelig er det vores vurdering, at en kraftig aldersspecialiseret læreruddannelse vil kræve en sådan volumen, at den ikke kan realiseres på nogen af de nuværende læreruddannelsesinstitutioner.

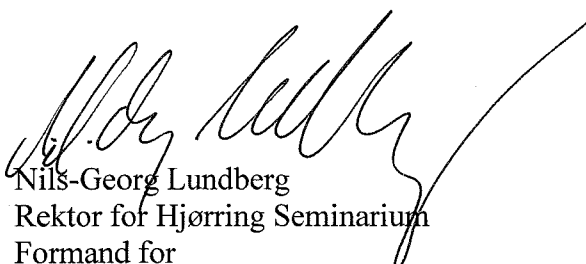
Vore beregninger viser, at hvis der sker en konsekvent opdeling af læreruddannelsen i to aldersspecialiserede retninger – en såkaldt V model - vil der være behov for et årligt optag på mellem 400 og 450 studerende for at kunne udbyde begge grene i V'et. Ingen seminarier er så store i dag, og selv i CVU og evt. "professionshøjskole"-sammenhæng vil et sådant optag medføre regionale skævvridninger i forhold til udbudsmuligheder af læreruddannelsen.

Verdens bedste læreruddannelse!

Vi har tidligere fremført, at ambitionen om verdens bedste folkeskole forudsætter verdens bedste læreruddannelse.

Læreruddannelsen skal derfor fortsat være én uddannelse, der bygger på sammenhænge og et fælles fundament.

Dertil en aldersspecialisering i folkeskolens to store og grundlæggende fag: dansk og matematik, som er forudsætningen for at lærerne er rustet til at møde dagens og fremtidens udfordringer.

Nils-Georg Lundberg
Rektor for Hjørring Seminarium
Formand for
Lærerseminariernes Rektorforsamling

Harald Mikkelsen
Rektor for CVU Midt-Vest
Formand for CVU Rektorkollegiet

Laust Joen Jakobsen
Rektor for CVU Stork
Formand for CVU-Rektorkollegiets fagudvalg
for de Pædagogiske Uddannelser